

Vallonia tenuilabris (Braun, 1843) en andere opmerkelijke land- en zoetwater mollusken uit bouwzand in Sliedrecht

Joop Boele*

Van november 1998 t/m januari 1999 heb ik bouwzand, zoals omschreven in Cadée (1999) en Bastenmeijer (1999), dat was aangevoerd ten behoeve van het aanleggen van een viaduct in de Betuwe route aan de Sportlaan te Sliedrecht onderzocht. Het zand is afkomstig van ongeveer 10 mijl uit de kust bij Hoek van Holland (52°3'20" N, 4.00°40' O), alwaar het op een diepte van 25 à 30 meter beneden N.A.P. is gezogen.

Naast vele mariene mollusken, zoals *Tridonta borealis* (Schumacher, 1817), *Spisula* spp. etc., trof ik ook land- en zoetwater mollusken aan. Deze mollusken zijn m.i. hoofdzakelijk door de Maas aangevoerd, aangezien er veel Maasgrind (zoals lydiet, kiezelooliet en vuursteen) in het zand voorkomt. Bijzonder was dat ik ook een stukje steen met fossiele zeeleliestengels uit de Ardennen tegenkwam. Een opmerkelijke vondst was verder een onderkaakje met kies van de noordse woelmuis, *Microtus oeconomus* (Keijserling & Blasius, 1841).

Verder viel het op dat er verschillende slakjes in het zand voorkomen die we kennen uit toendra-achtige omgeving, zoals *Pisidium supinum* Schmidt, 1851, *Gyraulus acronicus* (Ferrusac, 1807), *Vallonia tenuilabris* (Braun, 1843), *Vertigo genesii* (Gredler, 1856), en een operculum van *Parafossarulus crassitesta* (Brömme, 1885) (een *Bythinia*-achtige die is uitgestorven).

Ik ben de volgende soorten tegengekomen:

Theodoxus fluviatilis (Linné, 1758)
Valvata piscinalis (Müller, 1774)
Valvata cristata (Müller, 1774)
Bythinia tentaculata (Linné, 1758), incl. opercula
Bythinia leachi (Sheppard, 1823)
Parafossarulus crassitesta (Brömme, 1885)
Lymnaea sp.
Lymnaea stagnalis (Linné, 1758)
Galba truncatula (Müller, 1774)
Radix ovata (Draparnaud, 1805)
Stagnicola palustris (Müller, 1774)
Planorbis planorbis (Linné, 1758)
Planorbis carinatus (Müller, 1774)
Anisus vortex (Linné, 1758)
Gyraulus acronicus (Ferrusac, 1807)
Gyraulus laevis (Alder, 1838)
Sphaerium cf. *subsolidum* (Normand, 1844)
Corbula sp.
Pisidium supinum (Schmidt, 1850)
Pisidium cf. *casertanum* (Poli, 1791)
Pisidium cf. *subtruncatum* (Malm, 1855)
Pisidium stewarti Preston, 1909
Pisidium amnicum (Müller, 1774)

Unio crassus batavus (Maton & Reckett, 1807)

En de landslakjes

Succinea oblonga (Draparnaud, 1801)
Oxyloma elegans (Risso, 1826)
Succinea putris (Linné, 1758)
Pupilla muscroum (Linné, 1758)
Vallonia tenuilabris (Braun, 1843)
Vallonia pulchella pulchella (Müller, 1774)
Trichia hispida (Linné, 1758)
Vertigo genesii (Gredler, 1856)

Mijn dank gaat uit naar de heren Meijer, Van der Velde en Maassen voor hulp bij determinaties van de mollusken, en de heer Van der Meulen voor de determinatie van de noordse woelmuis.

Referenties

- Cadée, Martin, 1999. *Tridonta borealis* in bouwzand in de Randstad. - Afzettingen 20 (2), pag. 33-35.
 Bastenmeijer, A., 1999. Aanvulling op "*Tridonta borealis* in bouwzand in de Randstad". - Afzettingen 20 (3), pag. 53-55.
 Gittenberger, E. & A.W. Janssen (red.), 1998. De Nederlandse zoetwatermollusken. Recente en fossiele weekdieren uit zoet en brak water. - Nederlandse Fauna 2. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & EIS Nederland, Leiden. 288 blz., 12 pl.

*Joop Boele, Middeldiepstraat 23, 3361 VP Sliedrecht